

Comisia
Europeană

Cunoașterea UE în școală

**O acțiune Jean Monnet
pentru o mai bună
educație privind UE în
învățământul primar,
secundar și profesional**

Sport

Tineret

Învățământul superior

Educație și formare profesională

Formarea adulților

Învățământ școlar

Erasmus+

Experițe de neuitat și noi orizonturi

Jean Monnet

Manuscris finalizat în noiembrie 2021

Acest document nu poate fi considerat drept o luare de poziție oficială a Comisiei Europene.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2021

© Uniunea Europeană, 2021

Politica de reutilizare a documentelor Comisiei Europene este reglementată prin Decizia 2011/833/UE a Comisiei din 12 decembrie 2011 privind reutilizarea documentelor Comisiei (JO L 330, 14.12.2011, p. 39). Cu excepția cazului în care se prevede altfel, reutilizarea prezentului document este autorizată în temeiul unei licențe Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Aceasta înseamnă că reutilizarea este autorizată, cu condiția ca sursa documentului să fie recunoscută și să fie indicate orice modificări.

Pentru orice utilizare sau reproducere a unor elemente care nu sunt deținute de Uniunea Europeană, este posibil să fie necesară solicitarea permisiunii direct de la titularii drepturilor respective.

Toate materialele vizuale: © Uniunea Europeană, 2021 (CC BY-NC-ND 4.0) – sursă de imagine: iStockphoto.com
cu excepția pag. 2, imaginea Mariya Gabriel: © Uniunea Europeană, 2021
la pagina 15: © Uniunea Europeană, 2021 (CC BY-NC-ND 4.0) – sursă de imagine: Shutterstock
iar la pagina 16, fotografia lui Jean Monnet: © Comunitățile Europene, 1967.

BOOK	NC-01-21-208-RO-C	ISBN: 978-92-76-41460-5	doi: 10.2766/0235
PDF	NC-01-21-208-RO-N	ISBN: 978-92-76-41435-3	doi: 10.2766/241155

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	2
CUNOAȘTEREA UE	3
LECȚII ÎN EUROPA	4
O „PROPUNERE UNICĂ DE VÂNZARE”	4
CLUBUL EURO CREW	6
O „A DOUA VIAȚĂ” PENTRU FORMAREA ÎN DOMENIUL CETĂȚENIEI	7
O CĂLĂTORIE FĂCUTĂ FĂRĂ A PĂRĂSI SALA DE CLASĂ	8
UN TEST DE CULTURĂ GENERALĂ DELOC TRIVIAL	9
SĂ ÎNVĂȚĂM SĂ AJUNGEM LA UN CONSENS	10
NU NE PROPUNEM SĂ „VINDEM” UE	11
PAȘI MICI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ	12
SPRIJIN PENTRU PREDAREA DE CUNOȘTINȚE DESPRE EUROPA PRIN ACȚIUNEA JEAN	14
CINE A FOST JEAN MONNET?	16

Cuvânt înainte

Mariya Gabriel

Comisar european pentru inovare, cercetare, cultură, educație și tineret

Integrarea europeană a schimbat viețile cetățenilor europeni. Dezbaterile publice cu privire la avantajele și dezavantajele acestei schimbări s-a intensificat destul de dramatic în ultimii ani.

Acesta este un lucru bun. Democrația și libertatea de exprimare se numără printre valorile fundamentale ale UE. Cu toate acestea, din păcate, nu toate dezbaterile sunt bazate pe fapte.

Într-adevăr, studiile Eurobarometru continuă să arate că numeroși cetățeni europeni consideră că știu prea puține lucruri despre UE, despre instituțiile, prioritățile, procedurile și politicile sale și, cel mai important, despre modul în care toate acestea le influențează viețile.

Acțiunile Jean Monnet au promovat cu succes cunoștințele despre UE timp de peste 30 de ani. Cu toate acestea, s-a pus întotdeauna accentul pe învățământul superior.

Pentru a răspunde nevoii tot mai mari de a învăța cetățenii europeni despre modul în care UE le influențează viețile, a fost extins domeniul de aplicare al acțiunilor Jean Monnet în noua perioadă a programului Erasmus+ pentru a include școlile și

elevii începând de la nivelul primar. O dimensiune europeană a educației este esențială pentru a-i ajuta pe cetățeni să înțeleagă mai bine UE și să se conecteze cu aceasta.

Prezenta publicație prezintă răspunsul Comisiei Europene la această nevoie prin intermediul inițiativei Jean Monnet „Cunoașterea UE”, care va încuraja și va sprijini școlile și cadrele didactice să vină cu propriile moduri de a introduce o mai bună educație privind UE în sala de clasă.

Inițiativa Jean Monnet „Cunoașterea UE” va fi lansată la momentul potrivit, în anul 2022, Anul european al tineretului. Europa are nevoie de cetățeni activi, iar noile activități Jean Monnet pentru școli, care includ, de asemenea, sprijinul pentru formarea cadrelor didactice și crearea de rețele de școli active în domeniul educației privind UE, vor contribui la pregătirea tinerilor pentru a modela viitorul Uniunii Europene.

Vă încurajez să citiți experiențele colegilor voștri din întreaga Europă pentru a vă inspira și sper că vă veți lansa propriile proiecte și activități, pe care suntem gata să le sprijinim prin această nouă inițiativă.

Cunoașterea UE

De la obținerea păcii într-o Europă tumultuoasă din punct de vedere istoric până la libera circulație, apeluri telefonice mai ieftine, protejarea mediului nostru comun, lupta împotriva schimbărilor climatice și asigurarea protecției vieții private în mediul online, schimbările aduse de integrarea europeană sunt fără precedent, iar impactul lor asupra noastră, asupra cetățenilor europeni, este foarte important.

Cu toate acestea, noțiunile legate de Uniunea Europeană pe care le predăm și le învățăm la școală se limitează, în general, la istorie, geografie și economie. Din majoritatea programelor de învățământ europene continuă să lipsească noțiunile legate de semnificația UE pentru democrație, diversitate, cetățenie activă și drepturile omului.

Între timp, opinia noastră generală cu privire la integrarea europeană devine din ce în ce mai puternică în ambele direcții. Integrarea europeană nu este scutită de valorile de polarizare care afectează societățile noastre în prezent. În loc să reflectăm asupra modului în care putem îmbunătăți Uniunea noastră Europeană, ne limităm adesea în timpul dezbaterilor la argumente „pro” și „contra”.

Deși există această tendință larg răspândită de a exprima opinii puternice despre UE, predăm și învățăm adesea la școală puține noțiuni care ne pot ajuta să găsim argumente care să sprijine sau să critice Uniunea. Și nu e bine. Opiniile puternice ar trebui să se bazeze pe cunoștințe, nu doar pe bârfe, zvonuri și știri false.

FIECARE VOCE CONTEAZĂ

Ca adulți europeni, putem vota reprezentanții noștri în Parlamentul European. Pentru ca acest lucru să conteze, trebuie să simțim că această comunitate europeană mai extinsă în care trăim ne aparține și să fim informați cu privire la aspecte relevante pentru noi, cetățenii UE.

De fapt, chiar noi o spunem! Într-un sondaj din 2020¹, cetățenii europeni au fost întrebați ce anume ar crește probabilitatea ca ei să voteze la următoarele alegeri europene. Majoritatea au răspuns: „Mai multe informații despre impactul UE asupra vieților noastre de zi cu zi.”

Extragerea unor astfel de informații din excesul de informații pe care le primim zilnic necesită competențe legate de cetățenia activă. Cel mai evident loc pentru sprijinirea dezvoltării tinerilor în calitate de cetățeni activi este școala.

Școala este locul în care ne informăm și în care ne dezvoltăm sentimentul de apartenență la o comunitate mai extinsă. Pentru mulți dintre noi, școala este, de asemenea, primul loc în care ne confruntăm cu dezacorduri legate de politică și conflicte de valori și învățăm cum să le abordăm.

În școli ar trebui să se predea noțiuni legate de tot ceea ce ne afectează viețile. O mare parte dintre aceste noțiuni se referă la domeniile de politică prioritare ale UE: schimbările climatice, digitalizarea, creșterea economică și locurile de

muncă, provocările globalizării, sănătatea și bunăstarea, valorile fundamentale precum drepturile omului și statul de drept, inclusiv lupta împotriva dezinformării și sprijinirea cetățeniei active.

Școlile din întreaga Europă sprijină adesea dezvoltarea cetățeniei active, familiarizându-i pe elevii lor cu provocările și oportunitățile integrării europene. Experiențele acestor școli arată că acest demers îi ajută pe tineri să pună bazele pozițiilor critice pe care le pot adopta, care sunt atât de importante pentru democrația noastră europeană.

Uniunea Europeană sprijină astfel de activități de mulți ani. Până în prezent, acest sprijin a fost canalizat preponderent prin acțiunea Jean Monnet, care a promovat și a sprijinit studiile privind UE în învățământul superior începând din 1989.

În anii următori, pe baza experienței-pilot anterioare și după modelul activității care se desfășoară deja în întreaga Europă, acest sprijin va fi extins la învățământul primar, secundar și profesional.

Următoarea secțiune a acestei publicații prezintă câteva moduri foarte diferite în care școlile îi informează în prezent pe tineri cu privire la dimensiunea europeană a vieților lor de zi cu zi.

1 Sondajul Eurobarometru Flash 485.

<https://ec.europa.eu/comfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/FLASH/surveyKy/2260>

Lecții în Europa

Exemple de integrare europeană în sala de clasă

O „PROPUNERE UNICĂ DE VÂNZARE”

St Martin's College este o școală din Swatar, Malta. Acesta cuprinde toate clasele din învățământul obligatoriu maltez. St Martin's College a fost una dintre cele 22 de școli din UE care au câștigat Premiul Jan Amos Comenius pentru predarea de înaltă calitate cu privire la Uniunea Europeană în 2020.

Nu a câștigat pentru că a organizat un proiect anume sau două, ci pentru că depune toate eforturile pentru a le oferi elevilor din clasele cele mai mari o expunere cât mai mare la subiectele legate de UE. Isabelle Caruana-Dingli, Senior Middle Leader și profesoară de marketing pentru anii terminali de liceu, face parte dintr-o echipă de profesori ai St Martin's College care lucrează la aceste inițiative.

„Tuturor elevilor din anii terminali de liceu din Malta li se predau noțiuni de bază legate de UE în cadrul unei materii din programa standard de învățământ, denumită «Sisteme de cunoștințe», explică dna Caruana Dingli.

„Această materie îi învață pe elevii noștri noțiunile de bază, dar dorim să le oferim și mai multe instrumente pentru a descoperi UE prin activități extrașcolare. Iată de ce ne concentrăm pe evenimente.”

„Încercăm să îi expunem la cât mai multe oportunități cu putință. Nu vrem ca elevii noștri să crească într-un mediu izolat, ceea ce este, de altfel, destul de ușor atunci când te naști și crești pe o insulă mică.”

Pe tot parcursul anului școlar, Colegiul St Martin organizează diferite evenimente și activități care includ și implică cât mai mulți elevi cu putință.

„Dorim să promovăm implicarea, activismul și gândirea analitică în rândul

elevilor noștri cu vârste cuprinse între 16 și 18 ani”, afirmă dna Caruana Dingli.

„Organizăm schimburi de elevi, atât fizice, cât și virtuale. Organizăm întâlniri cu deputați în Parlamentul European, în special înainte de alegeri, vizite la instituțiile UE de la Bruxelles și Strasbourg și participăm la Euroscola și la Parlamentul European al Tinerilor.”

„Elevii trebuie să cunoască dinamica și funcționarea UE. Îmi doresc ca ei să fie activi și implicați în procesul decizional cu

privire la subiecte care sunt importante pentru ei. Multe dintre aceste subiecte sunt legate de UE.”

„Tinerii consideră adesea că UE este un lucru care se află undeva, departe. Activitățile noastre schimbă această percepție. Îi ajutăm să se considere europeni și îi determinăm să își formeze opinii.”

Unul dintre foștii elevi care a participat la multe dintre activitățile legate de UE organizate de St Martin's College este Michaela Ellul. Acum are 18 ani și e studentă la drept. Ea afirmă că, tehnic vorbind, activitățile ar putea fi numite „extrașcolare”, însă acestea au fost foarte bine integrate în orele obișnuite,

cu implicarea acelorași profesori și cu un interes aproape general în ceea ce privește participarea.

„Am avut multe oportunități pe care nu le are oricine”, spune ea.

„La Strasbourg, de exemplu, am vizitat sala de judecată propriu-zisă a Curții Europene a Drepturilor Omului și hemisiclul Parlamentului. Mi-a plăcut cu adevărat fiecare aspect: modul lor de prezentare, cât de interactiv a fost, faptul că am făcut cunoștință cu reprezentanți din diferite țări.”

„Vreau să devin avocat specializat în drepturile omului. Unele dintre experiențele de atunci m-au încurajat în mod direct să studiez dreptul și pot folosi

în continuare ce am învățat din excursii și din întâlnirile de aici, din Malta, cu deputații în Parlamentul European.”

Acestea sunt impulsurile mici, dar semnificative, pe care Isabelle Caruana Dingli speră să le ofere elevilor săi.

„Până la urmă”, spune ea, „ceea ce ne dorim este să lărgim orizonturile elevilor noștri și să-i facem să privească dincolo de cărți. Dorim ca ei să aibă cât mai multe experiențe cu puțință, să intre în contact cu alți elevi. Mulți dintre elevii noștri vor ajunge să studieze și să lucreze în străinătate. Trebuie să iasă în evidență și să se diferențieze. În termeni folosiți în domeniul tehnologiei de marketing, aceștia au nevoie de «o propunere unică de vânzare» pentru lumea în care cresc și în care vor lucra.”

CLUBUL EURO CREW

Acum trei ani, profesoara de limbi străine Milena Popova și-a lansat Clubul Euro Crew la Școala profesională de inginerie Nikola Vaptsarov din Radomir, Bulgaria. Școala este specializată în electronică industrială, economie, informatică și automatizarea producției continue.

Timp de mai mulți ani, dna Popova a constatat că nu dispune de modalități interesante și accesibile de a prezenta elevilor săi subiecte legate de UE. Ocazia de a înființa Clubul Euro Crew a apărut în momentul în care școala s-a implicat în programul „Școli-ambasador” al Parlamentului European.

„Tinerii din Bulgaria știau prea puține lucruri despre Uniunea Europeană și despre Parlamentul European”, spune ea.

„Am început să predăm istoria UE și apoi am aprofundat diverse teme, cum ar fi modul în care funcționează instituțiile europene, drepturile cetățenilor, oportunitățile pe care le oferă UE tinerilor, ce face în privința încălzirii globale și a schimbărilor climatice și multe altele.”

Clubul a avut succes.

„Discuțiile pe diferite teme au fost excepționale. Am organizat mai multe sondaje referitoare la UE. Am primit vizite din partea reprezentanților Parlamentului European. În 2019, elevii școlii au participat la evenimentul «Europa ta, părerea ta!» al Comitetului Economic și Social European.”

15 elevi sunt membri ai Clubului Euro Crew și participă voluntar. Ei se întâlnesc de două sau de trei ori pe lună. Fiecare întâlnire acoperă un subiect legat de UE sau de Parlamentul European. Doi elevi pregătesc o prezentare, dar Milena Popova contribuie, de asemenea, cu materiale.

„Specializările școlii noastre sunt tehnice, dar nu pot fi privite separat de lumea modernă și dinamică care ne înconjoară. Subiectele de acest tip le oferă elevilor noștri un avantaj.”

Primii membri ai clubului au absolvit deja, dar continuă să participe la unele activități.

„Ei consideră în continuare că participarea în cadrul clubului este extrem de utilă. Aceasta i-a învățat foarte multe lucruri și i-a făcut să se simtă mai pregătiți să fie cetățeni ai Uniunii Europene.”

O „A DOUA VIAȚĂ” PENTRU FORMAREA ÎN DOMENIUL CETĂȚENIEI

Universitatea Trás-os-Montes e Alto Douro din Vila Real, la est de Porto, în nordul Portugaliei, a conceput un proiect care ar dori să abordeze lipsa de formare în domeniul cetățeniei UE prin metodologii pedagogice captivante.

Paulo Martins, director al Școlii doctorale în domeniul științelor și tehnologiei web din cadrul universității, a fost coordonatorul proiectului. Principalul său domeniu de cercetare este învățarea consolidată prin tehnologie. Prin urmare, elaborarea metodologiei pentru acest proiect a fost sarcina perfectă pentru el. El a colaborat cu colegi din domeniul științelor sociale în legătură cu conținutul efectiv cu privire la UE.

„Obiectivul nostru a fost dezvoltarea competențelor legate de cetățenia UE în rândul tinerilor cu vârste cuprinse între 15 și 18 ani. Acest subiect nu era și încă nu este foarte bine acoperit în învățământul secundar.”

„Am elaborat o metodologie care le-ar atrage atenția și care ar face ca procesul de învățare să fie mai puțin monoton și greoi. A trebuit să alegem această opțiune deoarece nu am putut impune obligativitatea programului. Acesta a rămas strict un proiect extrașcolar. Am ales o abordare bazată pe lumea virtuală 3D, care reunește cinci școli. Au fost implicați doi profesori din fiecare școală și un total de 240 de elevi.”

„Am început cu un sondaj în rândul elevilor, pentru a găsi domeniile prioritare de studiu. Apoi am pregătit cei 10 profesori, atât cu privire la subiecte legate de cetățenia europeană, cât și cu privire la tehnologia pe care urma să o folosim. Când totul a fost pregătit, am lansat baza proiectului: activitatea în lumile virtuale.”

„În jocul «Second Life» (A doua viață), am dezvoltat opt insule diferite, reprezentând opt state membre. Punctul de pornire era o copie virtuală a celebrei piețe din Lisabona, Terreiro do Paço.”

„Au existat cinci activități de învățare pentru elevi. Primele trei se desfășurau pe insula portugheză. A trebuit să ne pregătim cu atenție subiectele, deoarece lucrurile care ni se păreau evidente, cum ar fi unde se aflau toate statele membre și care sunt țările a căror monedă este euro, s-au dovedit a nu fi întotdeauna atât de evidente pentru elevii noștri. Am abordat politica, mediul, familia, consumul și dialogul intercultural, dar au existat și puzzle-uri legate de țări și sarcini care au presupus colectarea de documente de călătorie pentru a călători într-o țară pe care doreau să o viziteze în timpul celei de-a patra activități.”

„În cele din urmă, în a cincea etapă intitulată «Police Squad» (Unitatea de poliție), elevii s-au întors în Portugalia pentru a identifica și a pedepsi încălcările drepturilor omului.”

„Nu s-a desfășurat totul în «Second Life». A existat, de asemenea, o extensie pe Facebook după modelul emisiunii «Vrei să fii milionar?», cu asistență telefonică, posibilitatea de a întreba un prieten și opțiunea «dublu sau nimic».”

„Proiectul și-a lăsat amprenta nu numai asupra elevilor, ci și asupra școlilor participante și, în special, asupra profesorilor acestora, care nu numai că au învățat cum să abordeze chestiunile legate de UE, ci au și simțit pe pielea lor cât de necesară este de fapt educația de acest tip.”

O CĂLĂTORIE FĂCUTĂ FĂRĂ A PĂRĂSI SALA DE CLASĂ

În 1986, când Portugalia a aderat la UE, a fost înființat primul club de dezbateri europene la Școala São Bruno din Caxias, Portugalia. Datorită acestei legături strânse, copiii interesați au avut, din acel moment, acces nelimitat la discuții privind UE. După mai mult de 30 de ani, școala a câștigat Premiul Jan Amos Comenius pentru abordarea constantă a tuturor subiectelor europene în sala de clasă.

Isabel Lourenco este directoarea școlii și fosta coordonatoare a clubului european. Marlene Lucas predă lecții despre UE în clasa a șaptea și este implicată în multe dintre activitățile internaționale ale școlii.

„În Portugalia, subiectele legate de UE sunt încadrate la materiile istorie și geografie în cadrul programelor naționale de învățământ, însă putem adapta până la 25 % din programa de învățământ”, afirmă dna Lourenco.

„Acum zece ani, am decis să ne introducem propria materie, intitulată «Cultura și proiectele europene». Am dorit să îi învățăm pe elevii noștri nu numai care sunt statele membre ale UE, ci și care sunt valorile comune și de ce. Această materie a devenit parte a programei lor de învățământ, 90 de minute pe săptămână timp de un semestru în clasa a șaptea.”

„Îi învățăm despre istoria și geografia UE și despre moneda euro – moneda care le arată cât de mult face UE parte din viețile lor de zi cu zi. Apoi prezentăm toate subiectele de actualitate. În fiecare

an avem diferite aspecte de discutat, de obicei în funcție de anii tematici

ai UE, cum ar fi Anul European al Patrimoniului Cultural și Anul european al căilor ferate din prezent. Acum doi ani, când au avut loc alegeri, ne-am concentrat pe democrație și vot.”

„Încerc să nu le dau totul mură-n gură. Doresc să-i fac să simtă procesul, îi încurajez să lucreze împreună pentru a găsi informații. La fel ca în UE, ei trebuie să depășească neînțelegerile și să ajungă la un consens.”

„Am participat, de asemenea, la două proiecte Erasmus+ pentru a le oferi altor profesori posibilitatea de a călători în Europa și de a dobândi noi cunoștințe și experiențe pe care să le folosească atunci când predau în școala lor. În acest mod, influențăm și predarea altor materii.”

Întrebată de ce activitatea lor este atât de importantă, dna Lourenco afirmă cu entuziasm: „Pentru că suntem europeni!”

„Elevii noștri sunt tineri cetățeni europeni”, adaugă dna Lucas, „vreau ca ei să cunoască principalele obiective ale UE: pacea și stabilitatea, cooperarea și colaborarea, dar și relevanța democrației și a mediului înconjurător în viețile lor.”

„Putem observa că elevii noștri au dobândit o perspectivă internațională mai puternică”, conchide dna Lourenco. „Mulți dintre ei participă la programul Erasmus și studiază în străinătate. De fapt, anul trecut un elev intervievat pentru Premiul Comenius a spus că materia «Cultura și proiectele europene» este precum o călătorie făcută fără a părăsi sala de clasă. Aceste cursuri sunt într-adevăr ceea ce diferențiază școala noastră de alte școli²

2 Câteva mărturii subtitrate ale elevilor de la Școala São Bruno se pot găsi aici: https://www.youtube.com/watch?v=FSES2s6KV_c

UN TEST DE CULTURĂ GENERALĂ DELOC TRIVIAL

Mauve Carbonell este profesoară de istorie și coordonatoarea catedrei Jean Monnet la Universitatea Aix-Marseille din sudul Franței.

În 2019, ea a fost una dintre autoarele publicației *Predarea de cunoștințe despre Europa și UE în școli*³, care analizează dacă educația școlară, care a reprezentat adesea un instrument de formare a identităților naționale, poate reprezenta, de asemenea, un instrument de dezvoltare a unei identități europene.

Ca cercetătoare, ea a aflat, în anul 2012, de acțiunea-pilot „Cunoașterea UE în școală” și a recunoscut potențialul acesteia pentru sudul Franței, unde, după cum spune ea, „elevii nu vorbesc limbi străine, oamenii știu puține lucruri despre UE, iar curentul naționalist este foarte puternic.”

„Profesorii de aici nu puteau preda lecții despre UE deoarece se temeau de această materie, nu știau cum să o predea și nu dispuneau de niciun instrument. Este un subiect sensibil, aproape la fel ca religia. Nu s-au simțit în stare să predea acest subiect.”

Dna Carbonell și-a propus să analizeze situația cu un grup de 15 cercetători și formatori de cadre didactice. Împreună, ei au propus instrumente care ar putea ajuta profesorii să prezinte subiecte europene.

„Un factor restrictiv a fost întotdeauna faptul că activitatea noastră a trebuit să se încadreze în programa obligatorie de education nationale. Gama de subiecte europene predate este limitată și am discutat mult despre modul în care putem îmbunătăți acest lucru. Pe lângă istoria și geografia UE, am dorit, de asemenea, să introducem subiecte legate de diversitatea culturală și lingvistică, drepturile civile și cetățenie.”

„Un alt factor restrictiv a fost faptul că a trebuit pur și simplu să găsim soluții locale. Există instrumente pe site-urile UE, dar profesorii francezi nu acceptă, în general, conținut care vine direct de la Bruxelles. A trebuit să ne creăm propriul conținut.”

„Am creat două jocuri: un joc pentru copiii de 7 ani și unul pentru cei de 10 ani. Am putut să le testăm în întreaga regiune Aix-en-Provence, deoarece institutul de formare a cadrelor didactice are contacte foarte bune în regiune.”

„Primul joc a fost

un fel de test de cultură

generală cu o hartă mare. Clasa a fost

împărțită în cinci sau șase grupuri, care au răspuns

la întrebări despre UE. Le-am pus la dispoziție resursele

necesare pentru a-i ajuta să răspundă la întrebări. Atunci

când răspundeau corect, puteau să meargă la harta mare,

care era alcătuită din magneți, și să adauge o piesă.”

„Am încercat să găsim o modalitate de a ne disemina activitatea. Am văzut că profesorii și direcția pentru educație erau entuziași, dar ne lipsea contactul cu un antreprenor sau cu o întreprindere care ar putea comercializa jocul.”

„Din păcate, nu s-a schimbat mare lucru de atunci și, dacă dorim să găsim o soluție, trebuie să ne adresăm profesorilor. Există multe locuri în Europa în care profesorii nu vorbesc limbi străine și știu puține lucruri despre Europa sau chiar despre lume și despre relațiile internaționale. Prin urmare, desigur că nu îi pot învăța nici pe elevi aceste lucruri.”

„Cred că trebuie să ne adresăm în primul rând instituțiilor de formare a cadrelor didactice.”

3 L'enseignement de l'Europe et de l'Union européenne à l'école, Nathalie Rezzi e Mauve Carbonell, L'harmattan, 2019.

SĂ ÎNVĂTĂM SĂ AJUNGEM LA UN CONSENS

Louis Sund a învățat într-un liceu danez (gymnasium) între 2017 și 2020. Materiile legate de UE făceau parte din programa standard de învățământ în domeniul științelor sociale, dar departamentul pentru studii internaționale din cadrul acestui liceu, Liceul Tombjerg din Odense, a depus toate eforturile pentru a ridica ștacheta pentru elevii săi.

„În Danemarca, începi să înveți despre UE în școala primară, dar doar despre istorie în linii mari și despre ce țări sunt state membre”, afirmă el.

„În liceu aprofundăm mai mult subiectul, însă pentru mine învățarea reală a început atunci când am început să simulăm dezbaterile UE prin intermediul sesiunilor Parlamentului European al Tinerilor cu școli înfrățite din Suedia și Germania.”

„În cadrul grupurilor internaționale de elevi care au jucat rolul de comisii parlamentare, a trebuit să abordăm subiecte de actualitate cu privire la UE, cum ar fi egalitatea și sustenabilitatea. A trebuit

să dezbatem aceste subiecte din diferite perspective, să ajungem la un consens, să prezentăm argumente comune, să le susținem în fața altor grupuri și să votăm în legătură cu acestea.”

„Primele școli cu care am făcut acest lucru au fost școli din Göteborg, Suedia, și din Eutin, Germania. Chiar dacă suntem destul de apropiați din punct de vedere cultural, am considerat că a fost destul de greu să ajungem la un consens.”

„Până când am vizitat școala din Eutin, unde a trebuit să facem același exercițiu cu grupuri de elevi italieni și români. Acest lucru ne-a învățat cu adevărat cât de dificil

este să ajungă la un consens în întreaga Europă.”

„Am învățat multe lucruri despre instituțiile europene și am reușit să apreciem cu adevărat faptul că a devenit atât de ușor să ne întâlnim și să colaborăm în interiorul granițelor UE, însă principala lecție pe care am învățat-o din această experiență este să apreciez procesul de ajungere la un consens cu implicarea tuturor culturilor europene. Aceasta este lecția pe care am păstrat-o până în prezent – și probabil că o voi păstra pentru totdeauna.”

NU NE PROPUNEM SĂ „VINDEM” UE

Viki Malcolm este profesoară de limbi moderne și de studii europene la Școala King's Hospital din Dublin, Irlanda. Acest internat cu 750 de elevi are o reputație solidă în ceea ce privește predarea la școală a unor teme legate de UE. Acest lucru i se datorează lui Viki Malcolm.

„Predăm studii europene doar elevilor din al patrulea an din școala noastră”, spune dna Malcolm.

„Acesta este ceea ce în Irlanda numim anul de tranziție – un an în care elevii participă la diverse ore din afara programei de învățământ. Ei au materii din trunchiul comun, dar și alte materii.”

„Ca parte a programului «Școli-ambasador» al Parlamentului European, oferim elevilor noștri un program complet privind UE în acest an de tranziție. Analizăm instituțiile UE, procesele decizionale, actualitățile și valorile europene. Analizăm domeniile în care UE deține competențe și domeniile care nu sunt de competența sa. Și, desigur, analizăm procesul democratic.”

„Irlanda este o țară mică, deci este posibil să se stabilească relații foarte bune cu deputații noștri în Parlamentul European, ceea ce este minunat.”

„Am creat, de asemenea, un punct de informare despre UE. Organizăm anual un eveniment cu tematică europeană și participăm la activități ale UE, cum ar fi eTwinning și Erasmus+. Participăm la Parlamentul European al Tinerilor și la simularea Consiliului Uniunii Europene. Anul acesta, am început, de asemenea, să colaborăm cu biroul Parlamentului din Washington cu privire la un proiect intitulat «Bridge the Pond» (Pod peste ocean). Astfel, ne-am înfrățit cu o școală din Virginia.”

„Elevii noștri sunt atrași de colaborarea cu tineri din alte țări. Legătura cu colegii dă un sens acestui proiect și scoate profesorul din peisaj. Pentru noi acest lucru poate

fi neliniștitor, însă este fantastic să vedem ce se întâmplă atunci când supraveghem din umbră conferința de pe Zoom; profesorul este adultul din încăperea și nimic mai mult. Mai vrem astfel de experiențe!”

„Începem săptămâna cu redacția de știri. Un elev are sarcina de a găsi trei subiecte pe care să le prezinte săptămâna următoare. Elevii învață cum să își obțină informațiile, cum să prezinte un anumit subiect, să îl discute și să îl susțină.”

„Parlamentul European al Tinerilor este, de asemenea, extraordinar din acest punct de vedere. Elevii încep cu o sesiune regională și, atunci când sunt pregătiți, trec la o sesiune națională.”

„Efectul Parlamentului European al Tinerilor asupra elevilor este fantastic! Atunci când îi înscriem, aceștia nu au, de obicei, încrederea necesară pentru a-și forma o opinie. Aceasta este o problemă majoră. Nu au încredere în ei înșiși. Le oferim toate instrumentele de care avem nevoie pentru a dezbate. În clasa mea, se vorbește non-stop.”

„Mi-aș dori ca astfel de activități să facă parte din programa standard de învățământ din Irlanda, chiar și pentru câteva săptămâni sau două luni. Este esențial! Elevii trebuie să știe cum să își formeze propriile opinii, să își apere convingerile, să spună ce au de spus, să fie implicați și să facă parte din societatea care îi înconjoară. Nu îmi propun să „vând” Uniunea Europeană elevilor. Îi încurajez să gândească pe cont propriu. Ei descoperă că procesul decizional în UE constă mai mult într-un proces de dezbateră și nu doar în impunerea anumitor lucruri, așa cum par să fie de părere majoritatea oamenilor.”

PASI MICI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Cu un deceniu în urmă, elevii italieni erau obișnuiți cu metode de predare mai degrabă tradiționale și nu aveau niciun subiect legat de UE în programa standard de învățământ, în afară de principalele evenimente din istoria europeană postbelică.

O serie de proiecte din regiunea Bologna au schimbat această situație: s-a introdus o nouă metodă de predare care atrage cu siguranță atenția copiilor și care s-a utilizat pentru a preda noțiuni legate de UE la școală.

Marco Balboni, profesor de drept european la Universitatea din Bologna, a coordonat proiectele.

„În calitate de profesor universitar, am fost contactat de un grup de tineri experți în domeniul comunicării care încercau să predea copiilor cu vârste cuprinse între 10 și 13 ani prin intermediul producției video.”

Printre ei se număra Gaia Farina, o fostă studentă, care conducea Associazione Scomunicati împreună cu alți studenți din domeniul științelor comunicațiilor. Ei analizau utilizarea materialului video participativ ca metodologie de predare și au încercat să obțină sprijinul lui Balboni pentru expertiza juridică și privind UE necesară pentru a solicita finanțare din partea Uniunii.

„Până la urmă, am colaborat la trei proiecte”, spune Gaia Farina. „Primul a fost proiectul «View on EU» (Opinii despre UE).”

Sarcina profesorului Balboni a fost de a pregăti materia legată de UE.

„Am instruit profesorii cu ajutorul unei broșuri pe care am elaborat-o. Am numit-o Pași mici în Uniunea Europeană. Aceasta a transpus subiecte de bază referitoare la UE într-un limbaj potrivit pentru un astfel de public tânăr.”

„Ne-am aplecat asupra Tratatului de la Lisabona. Elevii au ales un articol din acesta, cum ar fi combaterea discriminării, drepturile omului sau libertatea de exprimare. Apoi, cu ajutorul Associazione Scomunicati, ei au realizat un videoclip creativ despre articolul respectiv. Combaterea discriminării a fost, de fapt, subiectul cel mai popular.”

Balboni a creat conținutul pentru profesori, dar a și predat alături de aceștia.

„Elevii au împărtășit cu foarte mult entuziasm ce știau și ce au învățat despre UE”, spune Gaia Farina.

Metodologia li s-a potrivit foarte bine și le-a oferit un limbaj prin care să comunice cu colegii lor. Ei au fost implicați și au produs câteva materiale video extraordinare, care încă sunt disponibile online.⁴

„În cele din urmă, am derulat trei proiecte aproape consecutiv. Al doilea proiect a fost «Road to EU» (Drumul către UE). Acesta a fost, de asemenea, un proiect video bazat pe o serie de ateliere organizate în trei școli gimnaziale. Al treilea a fost «Play with

EU» (Joaca cu UE), un joc de societate care transmite cunoștințe de bază despre UE.”

„De atunci, mulți profesori ne-au contactat pentru a repeta atelierele în clasele lor sau pentru a prezenta în școlile lor activitatea pe care am desfășurat-o. Cu toate acestea, în Italia, este dificilă continuarea acestei activități fără fonduri. Însă știu că mulți profesori au fost inspirați să utilizeze materialele video pentru a introduce în lecțiile lor istoria, instituțiile și principiile fundamentale ale Uniunii Europene, iar pe paginile de Facebook care încă sunt active primim multe mesaje din partea profesorilor, care spun că utilizează materialele video în procesul lor zilnic de predare.”

4 <https://www.youtube.com/user/ViewOnEU/videos>

Sprijin pentru predarea de cunoștințe despre Europa prin acțiunea Jean Monnet

Acțiunile Jean Monnet ale UE stimulează predarea și cercetarea cu privire la Uniunea Europeană.

În ultimele decenii, sprijinul a constat în principal în granturi pentru dezvoltarea de module pedagogice în cadrul studiilor privind integrarea europeană, desemnarea catedrelor Jean Monnet, precum și în sprijin financiar pentru centrele de excelență Jean Monnet pentru predare și cercetare la nivelul învățământului superior. Au fost sprijinite, de asemenea, activitățile de colaborare în rețea și proiectele inovatoare.

Până în 2020, sprijinul s-a limitat în mare măsură la activitățile din învățământul superior.

Noi acțiuni pentru școli și instituțiile de învățământ profesional

În anii următori, sprijinul Jean Monnet va face un pas important. În 2020 și 2021 au fost adăugate noi componente care ajută în mod direct cadrele didactice din învățământul primar, secundar și profesional să fie mai încrezătoare în ceea ce privește abordarea aspectelor legate de Uniunea Europeană și informarea tinerilor cu privire la aceasta și la funcționarea sa. Noile acțiuni le permit cadrelor didactice să predea în moduri interactive, care contribuie la dezvoltarea unei conștientizări critice a valorilor UE și a influenței UE asupra vieților noastre de zi cu zi.

Acțiunile Jean Monnet nou concepute sunt:

Activitățile de formare Jean Monnet pentru cadrele didactice

Activitățile de formare a cadrelor didactice vor ajuta instituțiile de formare a cadrelor didactice să elaboreze noi materiale și metodologii care să acopere cunoașterea UE pentru formarea inițială și formarea continuă a cadrelor didactice.

Aceste activități pot fi elaborate, organizate și livrate în formate tradiționale, mixte sau online. Rezultatele lor trebuie să fie certificate și recunoscute.

Inițiativele Jean Monnet „Cunoașterea UE”

Acestea sunt activități care vor stimula învățarea despre Uniunea Europeană în moduri care să inspire. Ele pot fi propuse de o singură instituție de învățământ general sau profesional și pot fi puse în aplicare cu sprijinul instituțiilor de învățământ superior sau al altor organizații.

Inițiativele „Cunoașterea UE” ar trebui să includă elaborarea și furnizarea de conținut specific care să fie predat în cursul anului școlar. În acest caz, anul școlar poate include școli de vară sau săptămâni dedicate unor proiecte specifice, seminare și dezbateri, precum și alte activități educaționale.

Rețelele Jean Monnet

Rețelele între școli din diferite țări pot fi sprijinite pentru a promova schimbul internațional de bune practici în ceea ce privește predarea de cunoștințe despre UE.

Toate activitățile propuse trebuie să aibă o durată de trei ani.

Cine a fost Jean Monnet?

Jean Monnet (1888-1978) a fost un comerciant internațional, bancher și diplomat de origine franceză, care este considerat în prezent unul dintre părinții fondatori ai Uniunii Europene.

Nu a fost niciodată ales în vreo funcție, însă a fost, în diferite perioade ale vieții sale, un consilier deosebit de respectat al guvernelor de ambele părți ale Atlanticului și chiar și în China.

După ce a ajutat Franța să își revină în urma traumei economice generate de cel de-al Doilea Război Mondial, el a devenit primul președinte al Înaltei Autorități a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, predecesoarea Uniunii Europene, în anii 1950.

Încă din timpul Primului Război Mondial și pe parcursul întregii sale vieți, el a promovat cooperarea economică internațională ca motor al păcii și al prosperității.

Jean Monnet a fost prima persoană căreia i s-a acordat cetățenia onorifică a Europei în 1976.

De ce, de peste 30 de ani, acțiunile UE din domeniul educației îi poartă numele? Ei bine, Jean Monnet și-a dat seama foarte devreme că integrarea europeană era imposibilă fără implicarea activă a tuturor. Prin „tutoror”, el nu se referea doar la partidele politice, angajatori și sindicate, ci, în primul rând, la cetățenii înșiși. Pentru a ajunge cu adevărat la toată lumea, pe vremea aceea, la fel ca în prezent, trebuia să colaborezi îndeaproape cu sursele de informații din societate, în special cu învățământul și mass-media.

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene

